Saksbehandler: Kaja Emilie Walsh Referanse: 2026/52

Referat fra møte i faglig råd for restaurant- og matfag

Dato: 20.10.2026
Sted: Utdanningsdirektoratet

Rådsmedlemmer:

Medlem	Varamedlem	Deltok på møtet
Arbeidstakersiden		
Gard Hofsvang | LO Fellesforbundet	Anne Marie Andersen | LO Fellesforbundet	
Merete Helland | LO NNN	Ingunn Vambeseth | LO NNN	Merete Helland | LO NNN
Kenneth Johannessen | YS Delta	Linn-Anett Gresholdt | YS Delta	Linn-Anett Gresholdt | YS Delta
Ronny Aunan | LO NNN	Erlend Eliassen | LO Fagforbundet	
Arbeidsgiversiden		
Marit Finseth Løberg | NHO Mat og Drikke	Anette Almås | Sjømatbedriftene	Marit Finseth Løberg | NHO Mat og Drikke
Gunnar Bakke | NHO Mat og Drikke	Lars Lindland | NHO Mat og Drikke	Gunnar Bakke | NHO Mat og Drikke (fra kl. 11:30)
Henrik Hamborg | NHO Reiseliv	Jorulf Brøvig Silde | NHO Service og Handel	Jorulf Brøvig Silde | NHO Service og Handel
Cathrine Fjelstad Gujord | KS	Per Osland | KS	
Skoleeier		
Stig Kjetil Søvik | KS	Roger A. Fylling | KS	Stig Kjetil Søvik | KS & Roger A. Fylling | KS
Trine Ludviksen | KS	Hilde Søvik | KS	Trine Ludviksen | KS & Hilde Søvik | KS
Lærerorganisasjon		
Einar Martin Kålen| Utdanningsforbundet	Tonje Svendsen | Utdanningsforbundet	Einar Martin Kålen| Utdanningsforbundet
Merete Aga-Thoresen | Utdanningsforbundet	Vegar Hansen | Utdanningsforbundet	Vegar Hansen | Utdanningsforbundet
Grethe Jusnes | Skolenes Landsforbund	Kristian Ekholt | Skolenes Landsforbund	Grethe Jusnes | Skolenes Landsforbund
Elevrepresentasjon		
Frida Tryland | Elevorganisasjonen	ingen vararepresentasjon	Frida Tryland | Elevorganisasjonen
Utdanningsdirektoratet		
Kaja Emilie Walsh		Kaja Emilie Walsh

Dagsorden:

Sak 1/3/2026	Godkjenning av innkalling og dagsorden
Sak 2/3/2026	Introduksjon til varamedlemmer
Sak 3/3/2026	Kunnskapsgrunnlag om voksenopplæring og modulstrukturering av RM-lærefag
Sak 4/3/2026	Oppdrag 2026-018 – endringer i den yrkesfaglige tilbudsstrukturen
Sak 5/3/2026	Orienteringssaker
Sak 6/3/2026	Eventuelt

1/3/2026 Godkjenning av innkalling og dagsorden

Vedtak:

Godkjent, med merknad om en feil i sak 3 forslag fra AU.

2/3/2026 Introduksjon til varamedlemmer

Fagansvarlig og arbeidsutvalget ga en kort introduksjon om rådsarbeidet og Udirs virkemidler, og mandatet for samarbeid.

3/3/2026 Kunnskapsgrunnlag om voksenopplæring og modulstrukturering av RM-lærefag

Saksbehandler i Udir Eirik Bertelsen og Anne Julie Bolstad fra HK-dir presenterte saken på rådsmøtet.

Bakgrunn

Faglige råd er rådgivende organer for utdanningsmyndighetene og skal bidra med arbeidslivets perspektiver i utviklingen og forvaltningen av fag- og yrkesopplæringen (opplæringsforskriften § 6-21). Gjennom sine råd og anbefalinger bidrar rådene til Udirs kunnskapsgrunnlag og til å identifisere utfordringer, kompetansebehov og behov for videre utvikling av utdanningene.

I arbeidet med modulstrukturering av lærefag innen restaurant- og matfag har Faglig råd for restaurant- og matfag gitt flere råd og anbefalinger knyttet til utviklingen og innføringen av fagene. Rådet har blant annet løftet fram betydningen av å ivareta kvaliteten og statusen til fagopplæringen, tillit til realkompetansevurdering og sluttkompetanse, samt risiko for fragmentering av opplæringen og hvordan nye opplæringsordninger oppfattes i arbeidslivet. Rådet har også pekt på behovet for fleksible opplæringstilbud for voksne, samtidig som sluttkompetansen skal være den samme som i øvrige opplæringsløp. Rådet har også pekt på at det kan være krevende for arbeidsliv, fylkeskommuner og voksne å orientere seg i de ulike opplæringsordningene og veiene fram til fag- og svennebrev. Se referat FRRM 14.04.2026.

Formålet med saken

Udir og HK-dir vil presentere oppdatert kunnskapsgrunnlag om voksne i videregående opplæring, fagbrev på jobb, modulstrukturert opplæring og realkompetansevurdering. Videre vil vi orientere om sentrale prosesser og tiltak i forberedelsene til innføringen av modulstrukturert opplæring i restaurant- og matfagene, herunder arbeidet med overgangsordninger og regelverksendringer, innsiktsarbeid om støttebehov, norskopplæring for voksne, samt utvikling av veiledning og støtte til fylkeskommuner og lærebedrifter om rettigheter, realkompetansevurdering og de ulike opplæringsordningene for voksne.

1. Kunnskapsgrunnlag

Udir vil presentere oppdatert kunnskapsgrunnlag om videregående opplæring for voksne, med særlig vekt på forhold som er relevante for utdanningsprogrammet restaurant- og matfag. Kunnskapsgrunnlaget omfatter:

- innføringen av nye rettigheter for voksne og konsekvenser av disse for antall søkere til opplæring og deltakere i opplæring
- de ulike veiene til fagbrev, blant annet lærlingordningen, fagbrev på jobb, praksiskandidatordningen og modulstrukturert opplæring
- erfaringer fra implementeringen av modulstrukturerte lærefag
- status og utfordringer knyttet til realkompetansevurdering
- utfordringsbildet opp mot voksnes behov for opplæring i språk og fag.

2. Oppfølging av FRRM sine anbefalinger

Udir har startet arbeidet med oppfølging av FRRM sine vurderinger om sentrale hensyn i arbeidet med modulstrukturering av RM-lærefag

- **Forberedelser til innføringen:** I oktober sender Udir forslag til overgangsordninger på høring. Forslaget avklarer hvilken læreplan voksne som allerede er i opplæring, skal fullføre etter, og skal gi lærebedriftene større forutsigbarhet.
- **Støtte til voksenopplæringen:** Udir har startet et innsiktsarbeid om støttebehov og styrking av veiledningen rundt voksnes rettigheter, realkompetansevurdering og de ulike veiene til fagbrev. Det skal også utvikles støtte- og veiledningsressurser for fylkeskommuner og lærebedrifter. Her ønsker vi kontakt med medlemmer fra FR/lærebedrifter inn under RM-lærefag.
- Endring i ordningen fagbrev på jobb: Etter innspill fra flere faglige råd foreslår Udir at kandidater til fagbrev på jobb skal følge ordinære læreplaner, også i fag som har modulstrukturerte læreplaner. Forslaget skal gjøre ordningen tydeligere og lettere å skille fra modulstrukturert opplæring.
- **Norskopplæringstilbud:** Informasjon om arbeidet med å gi voksne bedre sammenheng mellom norskopplæring, annen kvalifisering og videregående opplæring. Dette er relevant i FRRM fag, der tilstrekkelige språkferdigheter er viktig for opplæring og arbeid.

3. Læreplangruppe

Rådet skal involveres i læreplanutviklingen, og har særlig pekt på behovet for å ivareta bredden i lærefagene. FRRM har også framhevet at modulstruktureringen ikke må føre til fragmentering eller smalere sluttkompetanse.

Høring om overgangsordning for innføring i modulstrukturerte læreplaner.
Frist for høringsinnspill er 5. januar 2027.

Spørsmål til FRRM

1. Rådet bes foreslå representanter som kan bidra i Udirs arbeid med informasjon, veiledning og støtte til videregående opplæring for voksne.
2. Kjenner rådet seg igjen i kunnskapsgrunnlaget og utfordringsbildet som presenteres? Er det forhold vi bør være særlig oppmerksomme på i det videre arbeidet?
3. Rådet bes å anbefale medlemmer til læreplangruppene for servitørfaget, sjømatproduksjonsfaget og industriell matproduksjon, og vurdere hvordan rådet ønsker å følge læreplanarbeidet.

Diskusjon på møtet:

- FRRM opplever at Udir har tatt tilbakemeldinger og bekymringer rundt voksne og innføringen av modulstrukturert opplæring på alvor, og at mange av tiltakene og prosessene som er satt i gang er gode.
- Rådet var opptatt av at deler av utfordringsbildet, særlig knyttet til språkkompetanse og -opplæring, også gjelder deler av ungdomsgruppa.
- FRRM anerkjenner at behovet for arbeidskraft krever flere løsninger, og ønsker trygge, forutsigbare opplærings- og godkjenningsordninger som ivaretar arbeidslivets behov.
- Rådet ønsker å diskutere videre krav til fagkompetanse for de som gjennomfører realkompetansevurdering
- Det er viktig at lærebedriftene tar imot deltakerne, slik at de voksne får tilgang på opplæringsarenaen

Vedtak:

1. Kandidater fra FRRM: Merete Helland og Gunnar Bakke
2. Rådet kjenner seg igjen i kompleksiteten i utfordringsbildet, og i stor grad i kunnskapsgrunnlaget. FRRM fortsetter arbeidet med kunnskapsgrunnlaget og utfordringsbildet i rådsmøtene fremover.
3. FRRM foreslår Anne Marie Andersen til servitørfaget på arbeidstakersiden, Henrik Hamborg finner kandidat fra arbeidsgiversiden og Hege Amdahl foreslås som pedagogisk personell. Merete Helland foreslås til læreplangruppe i industriell matproduksjon, Marit F. Løberg på arbeidsgiversiden, og Oddny Langørgen. I sjømatproduksjon foreslår FRRM at eksamensnemnden forespørres.

4/3/2026 Oppdrag 2026-018 – endringer i den yrkesfaglige tilbudsstrukturen

Saksbehandler i Udir Ingeborg Rylander deltok på rådsmøtet.

Bakgrunn for saken

Utdanningsdirektoratet har fått i oppdrag fra Kunnskaps departementet å anbefale endringer i den yrkesfaglige tilbudsstrukturen i videregående opplæring. Frist for levering av oppdraget er 1. juli 2027. Udir startet arbeidet med oppdraget i september.

Departementet ber Udir om å anbefale endringer i den yrkesfaglige tilbudsstrukturen i videregående opplæring, med hovedvekt på vg1 og vg2. Hvert enkelt utdanningsprogram skal vurderes hver for seg, og vi skal vektlegge særegenheten i utdanningsprogrammene i anbefalingene. Samtidig ber departementet om at Udirs anbefalte endringer skal se utdanningsprogrammene i sammenheng. Udir skal vurdere dilemmaer som kan oppstå rundt hva arbeidslivet etterspør, hva fylkeskommunene kan tilby og elevenes ønsker.
Departementet ber Udir løse oppdraget med mål om at:

- Tilbudsstrukturen skal være mer håndterbar for alle fylkeskommuner, slik at de kan tilby opplæringer av høy kvalitet som arbeidslivet etterspør.
- Tilbudsstrukturen skal bidra til å sikre rekruttering til alle lærefag, i landet som helhet og i de ulike fylkene, basert på nasjonale og regionale kompetansebehov.
- Tilbudsstrukturen skal ta høyde for søkemønsteret til de som søker videregående opplæring og den demografiske utviklingen i Norge i årene framover.

Udir vil løse oppdraget i tre hovedfaser:

Faser	**Når**
Fase 1: Utarbeide problembeskrivelse og kartlegge nå-situasjonen	September - desember
Fase 2: Utrede forslag til endringer	Januar - mars
Fase 3: Sammenstille og oppsummere anbefalinger	April - mai

Involvering av faglige råd og SRY høst 2026

I utføringen av oppdraget skal Udir involvere fylkeskommunene og partene i arbeidslivet. Udir ønsker å bruke møter i de faglige rådene til å hente og forankre innspill til arbeidet med oppdraget. Tilsvarende ønsker vi innspill fra SRY. I SRY-møtet 15. september ga SRY tydelig innspill på at forankring og innspill til oppdraget er en særlig viktig oppgave for de faglige rådene. Udir er i oppstartsfasen av oppdraget, og vil skissere en plan for involvering av faglige råd i oktober-møtet. Det er viktig for Udir å legge til rette for at partene får gitt sine innspill til rett tid i prosessen.

I den innledende fasen skal vi kartlegge dagens situasjon og utarbeide en problembeskrivelse. I oktober-møtet ber vi faglige råd om innspill til nå-situasjonen og problembeskrivelsen. Faglige råd vil også i desember inviteres til å gi innspill til dette arbeidet. Tilsvarende ønsker vi innspill og råd fra SRY i november.

Spørsmål til faglig råd

Udir vil innledningsvis redegjøre for plan for arbeid med oppdraget samt skissere en plan for involvering av faglige råd. Deretter vil rådet arbeide i mindre grupper med følgende spørsmål knyttet til deres utdanningsprogram:

1. Hva ved tilbudsstrukturen bidrar til og hindrer arbeidslivet fra å få nok kvalifisert arbeidskraft?
2. Hva er det ved tilbudsstrukturen innenfor deres utdanningsprogram som er vanskelig å håndtere i dag, og hvilke konsekvenser ser dere?
3. Kommer håndterbarhet (fylkeskommunens evne til å tilby opplæringstilbud) i konflikt med hensynet til kvalitet? Hvordan?

Frist

Frist for å sende skriftlige innspill til Udirs fagansvarlig for rådet er 03. november.

Vedlegg

Oppdrag 2026-018 om å anbefale endringer i den yrkesfaglige tilbudsstrukturen i videregående opplæring

Svar fra FRRM

Faglig råd for restaurant- og matfag stiller spørsmål ved premisset for oppdraget gitt til faglige råd. Selv om FRRM har forståelse for at oppdraget ber Udir vurdere tilbudsstrukturen, mener rådet at det ikke nødvendigvis er tilbudsstrukturen som er utfordringen, eller der løsningen til utfordringen ligger. Rådet sender derfor en tilbakemelding utover spørsmålene som ble stilt, som bør vurderes i løsningen av oppdraget.

Før man spør hvordan vg1 og vg2 skal organiseres, bør man spørre hvilken kompetanse arbeidslivet faktisk trenger framover, og deretter hvordan opplæringen best kan levere denne kompetansen.

Det er en risiko for at en ny omlegging blir «feil medisin». Erfaringene fra restaurant- og matfag viser blant annet at tydeligere spesialisering kan øke attraktiviteten. Baker- og konditorfaget ble trukket fram som eksempel: da ungdommene fikk et tydeligere løp uten å måtte gjennom fag de ikke ønsket, økte interessen. Vi bør derfor være varsomme med å slå sammen fag igjen primært av hensyn til elevtall, demografi eller fylkeskommunenes økonomi.

Fleksibiliteten (som til dels ligger inne i systemet i dag) må brukes i større grad, hvor fylkeskommunen kan tilby ulike løsninger tilpasset behov for arbeidslivet og ønsker til elevene, inkludert tidligere fordypning. For å oppnå dette, må skillet mellom skole og arbeidsliv bli mindre. Bedriftene bør i større grad være en del av opplæringsarenaen. Skolen trenger ikke selv eie alt utstyr eller ha lærere med spisskompetanse i alle fag dersom kompetansen og moderne produksjonsutstyr finnes i en bedrift i nærheten. Modeller med kompetansesentre, LOSA-lignende løsninger, hospitering, kryssløp, modulstrukturert opplæring og samarbeid mellom flere lærebedrifter bør utvikles videre.

Yrkesfaglæreren må i større grad kunne følge elever ut i bedrift, koordinere opplæring mellom flere arenaer og samarbeide med bedrifter, kommuner, NAV og andre aktører. Samtidig må skolene forstå bedriftenes kapasitet: mange bedrifter ønsker elever, men har ikke mulighet til å sette av en medarbeider til å følge opp store elevgrupper. At læreren følger elevene ut, kan derfor være avgjørende.

Svar på spørsmål:

1. Hva ved tilbudsstrukturen bidrar og hindrer arbeidslivet fra å få nok kvalifisert arbeidskraft?
    a. Det er mange små skoler i distriktene og i flere fylker. Det er mange utdanningsprogram, som gjør det krevende å tilby enkelte utdanningsprogram i ulike regioner.
    b. Nærhet til bedrift påvirker utfordringsbildet, ift. rekruttering. Det utdannes ikke elever til alle lærefag det er behov for i nærhet til en del av arbeidslivet.
    c. En del tilbud er ikke søkbare (dette henger sammen med punkt 1a.)
    d. Inntaksordningen for vgs kan bidra til utfordringene (bl.a. søkerstyrt vs. behovsstyrt)
2. Hva er det ved tilbudsstrukturen innenfor deres utdanningsprogram som er vanskelig å håndtere i dag, og hvilke konsekvenser ser dere?
    a. Det er utfordringer ved å tilby vg2 matproduksjon i store deler av landet, da rekrutteringsgrunnlaget er for lite i mange regioner.
    b. Arbeidslivet er i enkelte fag ikke synlige nok for elevene og søkere til vgs.
3. Kommer håndterbarhet i konflikt hensynet til kvalitet? Hvordan?
    a. Ja, dersom håndterbarhet betyr at mange fag samles i brede tilbud fordi dette er billigere og enklere å organisere. Da risikerer man at elever undervises av lærere uten tilstrekkelig fagkompetanse, og at motivasjonen svekkes fordi eleven bruker mye tid på fag vedkommende ikke ønsker. Men konflikten kan reduseres dersom fylkeskommunen får større frihet til å bruke bedrifter, kompetansesentre, hospitering og fleksible opplæringsløp som del av det ordinære tilbudet.
    b. Mer spesialiserte vg2 gjør det i enkelte fag enklere å formidle til læreplass, selv om det må ses i sammenheng med punkt 1a.
    c. Regionene og fylkene er ulike størrelse, med ulikt elevgrunnlag, som gjør det krevende å lage et utdanningsprogram som treffer godt nok.

Vedtak:

Innspillene sendes til Udir.

5/3/2026 Orienteringssaker

Innspillsrunde om rammeverk for innhold og struktur

Udir har fått i oppdrag å lage et nytt rammeverk for struktur og innhold, som skal erstatte den nåværende fag- og timefordelingen. Det nye rammeverket gjelder de studieforberedende utdanningsprogrammene, samt fellesfagene. Organisasjonene er invitert til å gi innspill. SRY ble orientert i april 2026, og hadde et møte med Råd for studieforberedende om felles innhold i juni 2026.

Innspillsrunden er åpen for alle, frem til 1. november.

Her er lenken til 4. Felles innhold for alle i videregående opplæring.

Statistikk

Analysenotat om voksne i videregående opplæring

Gjennomføring vgo for 2019-kullet
Statistikkanalysen viser at andelen som fullfører videregående opplæring, er på nivå med de to foregående kullene. Dette kullet fikk hele skoleløpet sitt preget av pandemien.

Sysselsetting av fagutdannede – sortert etter utdanningsprogram | udir.no
Statistikken er oppdatert.

Endringsforslag til Udir til yrkesfaglig tilbudsstruktur
Udir har mottatt følgende forslag til endring i tilbudsstrukturen fra 08.04.2026:

FORSLAG	UTDANNINGSPROGRAM
Nytt vg2 låsesmedfag	Teknologi- og industrifag
Kryssløp fra vg2 automatisering til vg3 elektroreparatør	Elektro og datateknologi
Forslag om endring av kompetansemål; ventilasjonsteknikkfaget	Elektro og datateknologi

Vedtak:

Tas til orientering

6/3/2026 Eventuelt

Ingen saker